

Facebook Kullanımının Psiko-Sosyal Yönleri (FKPSY) Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Facebook Kullanımının Psiko-Sosyal Yönleri (FKPSY) Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21573>

Özet

Facebook Kullanımın Psiko-Sosyal Yönleri (FKPSY) Ölçeği, bireylerin bu popüler sosyal medya platformu ile olan etkileşimlerinin psikolojik ve sosyolojik boyutların ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu çalışmada, ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması sürecini kapsamaktadır. Ölçek, Türk kültürüne özgü örneklemeler üzerinde geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılarak psikometrik açıdan sağlam bir ölçüm aracı olarak kullanıma sunulmuştur. Bu uyarlama çalışması, sosyal medya kullanımının bireyler üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmacılar için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Facebook, psiko-sosyal, psikoloji, sosyal medya, ölçek uyarlama, psikometri, sosyal etkileşim.

Yazarlar

Ozan Çoşkunserçe, Feyma Aydoğdu.

Amaç

FKPSY Ölçeği'nin temel amacı, Facebook kullanımının bireylerin yaşamlarındaki psiko-sosyal etkilerini, yani hem psikolojik durumların hem de sosyal çevreleriyle olan ilişkilerini nasıl etkilediğini ölçmektir. Ölçek, orijinal formunun Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmek ve böylece Türkiye'deki araştırmacılara bu alanda standart bir ölçüm aracı sunmak amacıyla uyarlanmıştır.

Uyarlama süreci, ölçeğin maddelerinin dilsel geçerliliğini sağlamanın yanı sıra, ölçülen yapının Türk popülasyonunda da geçerli olduğunu istatistiksel olarak kanıtlamayı hedeflemiştir. Bu, özellikle sosyal medya kullanımının hızla arttığı günümüz toplumunda önemli bir ihtiyaç sağlamaktadır.

Yapı

Facebook Kullanımın Psiko-Sosyal Yönleri Ölçeği, kullanıcıların sosyal medya deneyimlerinin çok boyutlu doğasını yakalamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek toplamda **23 maddeden** oluşmaktadır ve bu maddeler, kullanıcıların psiko-sosyal etkileşimlerini temsil eden **beş alt boyuta** ayrılmıştır.

Bu beş alt boyut, Facebook kullanımının getirdiği farklı motivasyonlar, etkileşim şekillerini ve sonuçların kapsamaktadır. Maddeler, bireylerin platformu kullanma şekli, sosyal

karşılaştırmalar, bilgi paylaşım ve sanal ortamda kurulan ilişkilerin niteliğini degerlendirmeye yardımcı olmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla kapsamlı istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıya ne ölçüde ölçtüğünü belirleyen kritik bir psikometrik özelliktir.

Bu bağlamda, uyarlama çalışmasında **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin 23 maddelik ve beş faktörlü yapıya Türk örnekleminde orijinal yapıya doğrulanmış ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı psiko-sosyal yapıya başarıyla bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığına degerlendirmek için güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Yüksek güvenilirlik katsayısı, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarında tutarlı sonuçlar vereceği anlamına gelmektedir.

FKPSY Ölçeği'nin genel iç tutarlılık katsayısı, istatistiksel olarak yaygın kullanılan **Cronbach Alpha** değeri ile hesaplanmıştır. Hesaplanan **Cronbach Alpha** güvenilirlik katsayısı **0.905** olarak bulunmuştur. Bu değer, psikometride mükemmel kabul edilen bir iç tutarlılık düzeyini işaret etmekte olup, ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin psikometrik özellikleri, yapı geçerliğini kesinleştirmek üzere **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yöntemiyle incelenmiştir. DFA, teorik olarak belirlenmiş faktör yapıya toplanan veri ile ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için kullanılır.

Analizler, 23 maddenin beş alt boyuta dağılımı, orijinal ölçeğin hipotez edilen faktör yapıya güçlü bir şekilde desteklediğini ortaya koymuştur. Bu faktör yapıya, **Facebook** kullanımına ilişkin psiko-sosyal sonuçları ayrı ayrı ölçme yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) Ölçeği

Format: Derecelendirme formatı 5'li Likert tipi bir ölçek kullanmaktadır.

Derecelendirme: 1 = Bana Hiç Uymuyor ile 5 = Bana Tamamen Uyuyor arasında de?i?en be? seçenekli yanıt formatı.

Maddeler ve Boyutlar: Toplam 23 madde ve 5 alt boyut.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri ve genel yetişkin popülasyonu (Uyarlama çalışması üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir).

Yaş Grubu: Genç Yetişkinler (18+)

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle bireylerin kendi Facebook kullanım deneyimlerini değerlendirmesi esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya, Likert ölçeği, DFA, psikometrik özellikler, sosyal karışılma, çevrimiçi etkileşim.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin raporlanması 2019 yılında gerçekleştirilmiştir.

Sorumlu Yazar ve İletişim: Ölçeğin kullanımı ve izinleri hakkında bilgi almak için sorumlu yazar Ozan Coşkunserçe ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

İletişim Adresi: coskunserce@nevsehir.edu.tr

Kaynaklar

Coşkunserçe, O., & Aydoğdu, ?. (2019). Facebook kullanımının psiko-sosyal yönleri (FKPSY) ölçeğinin türkçe'ye uyarlanması. *Kastamonu Education Journal*, 27(6), 2425-2438. doi:10.24106/kefdergi.3239

Makalenin orijinaline Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin uyarlama çalışmasına ait orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [facebook-kullaniminin-psiko-sosyal-yonleri-fkpsy-olceginin-turkceye-uyarlanmasi-toad.pdf](#)

Ölçek Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen kaynak makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM